

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Redazione ed amministrazione
Piazza Adamich.

Előfizetési ár — Associazione:
Egy évre Per 1 anno 6.— frt.
Félévre 6 mesi 3.— „
Negyedévre 3 „ 1.50 „
2 hóra 2 „ 1.— „
Külföldre 1 évre Per l'estero 8.— „

FIUME

Kereskedelmi-, tengerészeti- és társadalmi lap.

Giornale commerciale, marittimo e sociale.

Hirdetések és nyiltterek:
fölvételnek árszabály szerint a kiadó
hivatalban, (Piazza Adamich).

Továbbá és kizárólag:
Goldberger A. V. hirdetési irodá-
jában Budapest, Váci-utca, Oppelik
B-nél, Bécs, Stubenbastei N. 2.

Inserzioni ed articoli comunicati si assu-
mono nell'ufficio di spedizione in Fiume
Piazza Adamich.

1887. December 11

Megjelenik minden vasárnap

11 Dicembre 1887.

Az Adriatársulat.

A magyar országos bank föl-
ozslása Fiumét természetesen okok-
nál fogva közelebbről érdekli. Az
a viszony, melyben az Adria mag-
yar tengeri gőzhajózási társaság,
a fölözslő intézettel állott, sokkal
fontosabb természetű volt, hogy
sem annak megszűnésével, ne jut-
nának e szűnkbe az Adriatársulat
részvényei, melyek az alapító mag-
yar országos bank birtokában
voltak.

Nem csak magára az Adriatár-
sulatra, de a magyar tengeri ke-
reskedelmi forgalom jövőjére né-
ve is nem csekély fontossággal bír
a kérdés, hogy az Adriatársulat
részvényei az országos bank meg-
szűnésével kinek a kezébe jutnak?

Annyi bizonyos, hogy bár a
magyar országos banknak az Adria-
társulat létesítése és föntartása
körüli méltánylandó érdemei van-
nak, az eddig fönállott viszony, az
Adria határozottabban alakú fejlődé-
sére nem kis mértékben káros be-
folyást gyakorolt.

Mi nem esodáljuk, hogy az A-
driatársulat a meglehetősen erős
állami szubvenzió daczára nem
konszolidálhatta magát a közvéle-
mény előtt. — A többi között e-
gyik nagy akadály volt ennek meg-
valósításában ama alárendelt vi-
szony, melyben ez a magyar ország-
os bankhoz állott; mert még a
maga kormány sem használta föl
jogát a társaságnak szabad műkö-

désének korlátozására, úgy mint
azt a fölözslésnek indult infézet
tette.

A hajózási üzlet fejlesztése kü-
lönösen a mai nehézkos viszonyok
között, bizonyos fokig önállóságot
szabad rendelkezést és különleges
dispozíciókat igényel. E szabad
rendelkezést, és önállóságot a ma-
gyar országos bank nagyban meg-
szorította, s így nagyon természe-
tes, hogy az Adria élén álló fér-
fiak alkalom adtán még a kedvező
momentumokat is képtelenek
voltak a társulat előnyére a kel-
lő mértékben fölhasználni.

Hogy az ily viszonyok mennyi-
re káros befolyást gyakoroltak az
Adriatársulat egészséges fejlődésé-
re, leginkább mutatja az Adria-
részvényeinek állása, melyek ala-
csony árfolyamuk folytán a bank
minden törekvései daczára, sehogy
sem kerülhettek az értéktözsdeken
forgalomba.

Az ebből származó bizalmatl-
anság mindinkább utat tört ma-
gának, s így történt, hogy az A-
dria magyar tengeri gőzhajózási
vállalat, daczára biztosított hely-
zetének, nemcsak az értéktözsde-
ken nem jött számba, de a hazai
közvelemény részéről sem részesült
a megérdemelt méltánylásban. —
Az Adria igazgatósága függő hely-
zetében még az oly intézkedések
előtt is kénytelen volt gyakran
meghajolni, melyek a társaság ér-
dekeinek nem valami nagy elő-
nyére szolgáltak. Nem az igazga-

tóság, mely erre tényleg hivatva
van, hanem a bankintézet vezette
az Adriatársaságot. — A kötött
marsrutával, mely az Adria élén
állók, annak ügyeit vezetni kény-
telenek voltak, mint azt a követ-
kezmények megmutatták, lehetetlen
volt elhajózási társulatot nagyobb
sikkelrel föntartani.

Nem az Adriában magában, de
ebben a vezetésben volt a baj. Hogy
az Adriatársulat jobb jövőjéhez al-
apos remények fűződnek, nincs kétség
benne. — Alig nyilváníttotta ki a
magyar országos bank fölözslési
szándékát, nem hiányoztak az ér-
dekesoportok (többnyire bankinté-
zetek) melyek az Adriatársulat rész-
vényeinek átvételére hajlandók-
dóknak nyilatkoztatták ki maguk-
at. — Az Adria részvényei iránt
oly nagy volt az érdeklődés, hogy
az a részvények árfolyamának nem
kis mértékű emelkedését vonta
maga után.

Nem tudjuk, ki fogja a társu-
lat részvényeit összevásárolni. A-
kárkié lesznek, annyi bizonyos, hogy
oly üzletet köt vele, melynek si-
kerét a jövőben biztosíthatja. Mi
legjobban szeretnők, ha azok ma-
gyar kézben, egyesek között talá-
lónak vévők.

Akárkinek a kezébe kerüljenek
is az eladásra szánt részvények,
a jövőre nézve kívánatos, hogy
az Adriatársulat élén álló fér-
fiak részére az eddiginél önállóbb
hatáskör biztosítható. Övék a fe-
lelőség, s így gondjuk is lesz rá,

hogy a bizalomnak megfelelően.
Mindaddig még e tekintetben (nem
pedig kiesnyes dolgokban) alapos
reformok nem lesznek, az Adriatár-
sulat minden nagy állami szubven-
zió daczára, csak lassan, vagy
egyáltalán alig fog a hozzákötött
várakozásoknak a kellő mértékben
megfelelni.

M.

Kereskedelmi ügynökségek.

A monarchia gyaroló kereskedelmi kép-
viselete már nem egyfölszólalásra adott
okot és alkalmat. Még az oly piacokon
is, melyeken élnék kereskedelmi össze-
kötetések által vagyunk érdekelve, kevés
gond fordítatik arra, hogy a meglevő
összekötetések fejlesztessenek, s köz-
gazdasági érdekeink előnyére minél tá-
gasabb körre kitejesszessenek.

A konzularis ügynökségek rendezése
és reformja ma már oly egéző szükség,
melynek elmulasztása milliókra rugó ká-
rokat okoz külkereskedelmünknek. Nem
túlzás ez, de tény, mely számadatokra
alapítva világosan kimutatható.

Eltekntve azonban a monarchia ösz-
édekeitől, melyek Ausztria előnyire
itt-ott valahogy mégis megvédve van-
nak, különösen hátrányos a külföldi
képviselő Magyarország külön érdekei-
re nézve. A négyszáznál több külföldi
konzul közül alig egy néhány fordít
figyelmet Magyarország külföldi kereske-
delmi érdekeire.

A konzulatusok kereskedelmi jelen-
téseinek becsét nem lehet ugyan kétség-
bevonni, de tény az, hogy speczialis ke-
reskedelmi igényeinket ki nem elégítik.
Egyszerű statisztikai adatok azok, mely-
lyek későn jutván a közönség tudomá-
sására, a pillanatról pillanatra nagy-
nyomra szükséges tájékozást a kereske-

A FIUME TÁRCZÁJA

A ZRINYI HADIKORVETT UTJA.

Melta — Tanger — Tenerina. — Kelet
India.

I.

A „Zrinyi“ osztrák hadikorvett 1885
szeptember 1-én indult el Polából egy
hosszabb tanulmány utra Rosenzweig
Vince fregattkapitány parancsnoksága
alatt. — A valóban szép és tanulságos
utazásról a közelmúlt napokban egy
rendkívül becses tartalmú könyv jelent
meg, lovag Benko Jerolim korvettkapi-
tány tollából, mely nemcsak a bentazott
világrészek történelmére, de ezeknek po-
litikai, közművelődési és különösen ke-
reskedelmi viszonyaira nézve fölötté érde-
kes adatokat tartalmaz.

A „Zrinyi“ hadikorvett mint azt az
imént említettük, 1885 szeptember 1-én
indult el Polából, s Gravosa érintése
után a gibraltári szoroson át Trinidad
szigetére, innét pedig a kereskedelmi
szempontból nevezetes Antillaszigeteket
kereste föl.

A „Zrinyi“ korvett utazásának célja
főképen a monarchia külkereskedelmi
érdekeinek fejlesztésére irányult. E mel-
lett azonban a tudományos szempontok
sem voltak figyelmen kívül hagyva, me-
lynek folytán a polai cs. és kir. tenger-
észeti arzenal muzeuma nagyobb men-
nyiségű és érdekes etnografiai gyűjtemé-
nyével is gyarapodott. (Sajnos, hogy
kormányuknak figyelmét elkerülte ama
körülmény, hogy valamely hazai intézet
részére beszerzendő gyűjteményről gon-
doskodott volna, pedig ily módon jut-
hatna például a magyar tengerészeti ha-
tóságnak gyűjteménytára oly tárgyaknak
birtokába, melyek minden tekintetben
közhasznosnak bizonyulnának).

A Zrinyikorvett először Maltában
vetett horgonyt, mely mint a középten-
geri angol flottának közponja rendkívül
nagyfon osságú hadi kikötő. E mellett
azonban kereskedelmi szempontból is fö-
lőtte nevezetes, úgy annyira, hogy a
tonnatartalma ama hajóknak, melyek
Maltát 1883-ban érintették 9.317.325
tonnára rugott. E roppant mennyiség-
ből kizárólag az angol hajókra 8.145.905
tonna, míg a többi nemzetiségű hajói-
ra 1.173.060 tonnatartalom esik.

A Maltában megtett tanulmányok u-
tan a „Zrinyi“ Tangert Marokko legfont-
osabb kikötőjét kereste föl. E kikötő
hajdan római gyarmat volt, mely később
az arabok, s végre 1471-ben a portu-
gallok hatalmába került.

Tanger mint régebben úgy most is a
nagyalmasságok versengésének tárgya;
Spanyolország, Francia, Olaszország és
Anglia a leglázasanbb tevékenységet fej-
tik ki befolyásuknak érvényesítésére.

Tanger kikötőjében nem valami é-
lénk a kereskedelmi forgalom, sem a be-
hozatal sem a kivitel nagy arányokat
eddig nem öltött. A nevezetesebb kivi-
teli cikkek, az olaj, nyersbőrök gabna
gyapju és a szarvasmarha, a behozatali
forgalomban, leginkább szövetek, fey-
verek, vasárak, tea és a szesz italok
szerepelnek.

A kanári szigeteket 1884 október
4-én érte el a „Zrinyi“ korvett, mely
Teneriffa közelében horgonyt vetett. E
szigeteket mentő tartanak rendszerint
pihenő a Kelet-India és Délameriká-
ba vitelre hajók.

Figyelemmel kísérve továbbra is
„Zrinyi“ útját, csakhamar Nyugat-India-
ban Trinidad szigetén találjuk. E gaz-

dag szigeten már 1496-ban Columbus
is megfordult, mindamellett csak a múlt
század vége felé indult figyelemremélőbb
fölldülésnek a nagyobb arányú kíván-
dórlások által. Daczára annak, hogy
Trinidad szigetet birtok volt, a francziák
oly nagy számban vándoroltak ki oda,
hogy az francia jellegét maig is meg-
tartotta.

Angolország a múlt század végén hó-
ditotta meg, s azóta angol birtokot ké-
pez. Földje termékeny, s a kakao kávé
és a gyümölcsneműk mellett bőven ter-
em meg a jó talajban a cukornád, s
egyéb termények is. Nagyon keresett
kereskedelmi cikke az aszfalt, mely
úgy Európában valamint Észak-ameri-
kában kitünő minőségű burkoló anyag
híreben áll. — Az állatvilág fölötté válto-
zatos; majmok, tígrisek, szarvasok, s
a szárnyas állatok legkülönbözőbb ne-
mei nagy számban ének az egézséges
égajjal bíró szigeten, melyet természeti
szépségei miatt méltán neveztek el „in-
diái paradicsomnak.“

A sziget kereskedelmi figyelemremél-
tő, s élénk összekötetésben van London,
Havre, Brema, Hamburg, Amsterdam, és
Newyork kikötőivel, mely helyekre kü-

dő világ részére egyáltalán meg nem adják, — s így nagyon is indokolt ama mozgalom, mely e téren a sajtó részéről is megindult.

De ha már az Ausztriához való viszonyunknál fogva a mai külföldi képviselőkön nem változtathatunk, bizonyára más uton módon biztosíthatnánk külkereskedelmi érdekeinket.

A kereskedelmi ügynökségek felállítása az egyedüli mód, melynek útján a speciális magyar közgazdasági érdekeket a külföldön megvédelmezzük. Ily ügynökségek első sorban az oly kereskedelmi pontokon lennének szervezendők, melyeken a magyar termények nagyobb mennyiségben fordulnak meg, s miután e követelményeknek eleget tettünk fordíthatnánk figyelmünket az oly kereskedelmi emporiumok felé, melyek a természetet kincseinek gazdag forrását tárják elének.

A „Zrinyi“ hadi gőzös tanulmány útjáról nem rég megjelent munka rémületet a teendőkre. Gazdagnál gazdagabb vidékek vannak még elzárva, melyeket csak egy áldozattal megnyithatnánk egy részről a saját terményeink részére, s onnét azonban magunk is kiszámíthatatlanul olcsóbban szerezhetnők be az egyes árukat, melyek kerülő utakon, London, Brema, Hamburg, s egyéb világpiacok közvetítésével jutnak el a magyar fogyasztó közönség kezére.

Részünkről meg vagyunk győződve hogy a kereskedelmi képviselők eszméje a kellő méltánylással fog találni, s a fumei m. kir. tengerészeti hatóság élén gróf Zichy Ágost kormányzóval első sorban fogja figyelmére méltatni a fontos eszmét, mely hazánk külkereskedelmének emelésére kétségkívül a legkedvezőbb befolyást fogja gyakorolni.

Magyar gőzhajózási vállalatok.

A Krajaczféle gőzhajózási vállalat.

A Krajaczféle gőzhajózási járatok a f. évi október hóban a következő áruforgalmat közvetítették.

Kivitel Fiuméből: Portoréba 325, Selce 7.096, Cirquenize 9.270, Novi 87612, Zengg 104.744, Carobago 23640 Jablanac 466.) Összesen 279.332 kgm. Behozatal Fiuméba: Zengg 44.45) összesen 44.45) kgm.

A zenggi behozatali és kiviteli összes forgalom 21635, míg a pagoi 6210 kgmot tett ki.

A gőzhajózási vállalat összes forgalma a f. évi október hóban 351.618 kgm.

A nevezetesebb kiviteli áruk voltak Fiuméből, a kávé, cukor, liszt tengeri rizs, árpa, korpa, készérült, zsír, szesz, kőolaj, kézműárúk, vas és vasárúk, üvegárúk, dohány stb.

lönösen nagymennyiségű cacao és kókuszdiót szállítottak el. — Trinidad szigetének 1883 évi kereskedelmi áruforgalma megközelítőleg 55 millió forint értéket képviselt.

A karáibi szigetecsoport egyik nevezetes pontja Barbadoe, melyet a „Zrinyi“ hajó utazásai hasonlóképp figyelműkre méltattak. E történelmileg is érdekes multtal bíró nagy kitűnő sziget szintén nem kevésbé gazdag mint általában a nyugot-indiai szigetek.

A lakosok száma megközelíti a 180.000 et. kik általában jólétnak örvendnek, s az áruforgalom összértéke megközelítőleg 2.500.000 forintot teheti. A kereskedelem ez idő szerint csak lassú arányokban fejlődik, mihelyt azonban a Panama csatorna megnyílik, áruforgalma már előreláthatólag rohamosan emelkedni fog. A f. évi kiviteli értéket a cukor képezte, e kiviteli üzlet azonban az európai cukorárak hanyatlása folytán, az utóbbi időben észrevehetőleg csökkent.

A személyforgalom a vállalat hájóján a következő volt: Fiume és Zengg között 1.737, Zengg és Pago között 187 vagyis összesen 1925 utas. A személyforgalom a megelőző hónap forgalmával szemben 15) személylyel kevesebb.

Lisztforgalmunk.

A f. évi november hóban az egyes magyar piacokról a következő mennyiségű liszt érkezett Fiuméba:

Budapest	95905.00
Debreczen	4.95.00
Arad	3644.00
Losoncz	3564.00
Bács	17.6.00
N. Várad	1224.00
Szachmár	1116.00
Zágráb	828.00
Sziszek	803.00
N. Kikinda	706.00
Velenze	6.2.00
Szeged	6.5.00
Tim svár	500.00
Miskolcz	211.00
Ujvidék	2.2.00
Károlyváros	1.4.00
M. Váradhely	1.2.00
Munkács	1.2.00
Csaba	1.01.00
Szentes	—

Összesen 117.020 m. mázsa. E mennyiség a megelőző október havi szállítást 30937 m. mázával multa fölül.

A f. évi január 1 től november hó végéig a magyar piacokról Fiuméba érkezett liszt mennyiség 777.243 méter mázsa. E mennyiség a mult évi megfelelő időszaki szállítást megközelítőleg 199.600 m. mázával multa fölül, mely nagy arányú különbözet mindenesetre örvendetesen igazolja, liszt kivitelünknek ez évi emelkedését.

A fumei kereskedelmi és iparkamara területe.

I.

A munkabérek Fiume városában feltűnően magasak. Túl-szármalyak még a főváros területén fizetett munkabérek mértékét s és úgy látszik, hogy emelkedésük még tetőpontját el nem érte. De ezára annak, hogy a fumei gyárak munkás-seregéhez a szomszéd Karsztvidék lakossága özőnlük, mégis a munkabérek e nagyságát a kisebb városban telepedett több gyárnak nagyobb munkás-szükséglete egyrészt és a fogyasztási cikkekre vetett magas községi adó folytán keletkezett drágább élelmiszer idők elő.

Igaz ugyan, hogy a fumei lakosság a cukrot és kávé, valamint ruházati cikkekkel még jelenleg, a szabadkikötő megszüntetéseig, vámentesen élvezi, de ezen előny nemcsak ellensúlyoztatik, hanem hátrányára változtatik az által, hogy szesz italokra a városi adó (dazio) igen magas és pl. a bort 32% kal drágítja. A város ugyanis igen esékély direct pótdadót szedvén, majdnem összes kiadásait fogyasztási adóknak utján fejezi.

A munkabérek közönségesebb férfi munkásoknál 1 firtól 1 firt 20 krig, a gyesebb szakmunkásoknál 1 firt 20 krtól 2 firtig terjednek. A kőolajfinomító gyárban a destillatorok napi keresménye 2 firt 66 kr. A torpedogyárban a munkások 1 firtól 2 firt 50 krig terjedő fix napszámban dolgoznak és ezenfelül még csapatonként darabszám szerint díjaztatnak, mely uton, ha szorgalmasak, az állandó béren kívül még annak 1/4 részét kereshetők. Ugy hogy e szerint egyes szorgalmas munkások napi keresménye 3 firt 50 krig terjed.

A munkások napibére 3) és 7) kr. közt ingalozik. Az állami dohánygyárban a szivart és szivarkákat gyártó nők darabszám szerint fizetvén, napikeresményük 40 krtól 1 firt 20 krig változik. A kifizetés rendszeren szombaton történik.

Munkaslakásról gondoskodott 1. a Withead fele torpedogyár és pedig oly arányban, hogy a munkásoknak egyhatedrészre családostul szép, tiszta és egészséges lakással el van látva. Nem messze a gyártól áll 15 ház és pedig 12 egyenkint 4 lakással, 1 ház 13 lakással és 2 egyenkint 24 lakással. E 15 házban van 109 családnak lakása, a lakásért 25—30 kr. hetibér fizendő;

2. a kőolajfinomító-gyár, mely 3 művezetőnek és 10 családnak ad ingyen lakást, fűtést és világítást, és

3. a rizshántoló-gyár, mely 2 családot helyezett el ingyen. A többi munkások mind kénytelenek vagy a Fiumében igen drága lakásokat bérelni, vagy a szomszéd községekben lakni. Ez irányban a gyárigazgatóktól alig hihető dolgokat hallant, a mindkét nembeli munkások túlnyomó része ugyanis ropant távolságról, jelsem Buccari vidékéről naponta 3 1/2 órányi hosszú utat tesz a gyárba és onnan haza.

Midőn a vállalkozókat figyelemzettem, miként kevés költséggel lehetne ezen távol lakó munkások elhelyezéséről gondoskodni, úgy mint ez több magyarországi cukor- és papirgyárban történik, ténykép hozták fel, hogy a munkások a gyárban lakni nem akarnak, hanem családjaikhoz haza kívánkoznak. Egyik malomban beszélték, hogy van ott egy munkás, ki 4 órát jár naponkint a malomba és vissza, noha ott egy megfelelő üresen álló helyiség rendelkezésre bocsátott, és hogy ezen helyiségben évenkint csak egyszer-kétszer tölti az éjét, ha t. i. a zordon idő az utat járhatatlanná tette.

A munkásoknak betegség rokkantság és sérülés esetére való ellátásáról ezen kerületben meglehetősen van gondoskodva.

E tekintetben kétségkívül első helyen áll az állam tulajdonát képező dohány-gyár, melynek rendszeres betegsegély-, temetési és nyugdíjintézete van 10.000 firtnyi alapvagyonnal. Ezen alaphoz a nők hetenkint 14 krral, a férfiak 28 krral járulnak. Az állami munkások az 1855. XI. t. cz. 27. §-ának végpontja szerint szolgáltatéképtheleg esetében 10—25 évi szolgálat után évi 60 firt, 25—40 évi szolgálat után 80 firt, és 40 éven felül 100 firt nyugellátásban részesülnek, mihez még a fentemlített külön nyugdíjintézeti egyelet által kintalványozott összegek járulnak és pedig 10 évtől 25 ig napi 5 krral, 25-től 40-ig 8 krral és 40 éven felül 10 krral úgy hogy a 40 évi munka után kilépő munkás vagy munkásnő 100 firtnyi állami és 300 munkanap számításával 30 firtnyi intézeti — tehát összesen 130 firtnyi ellátással lép nyugalomba.

A torpedó, a rizshántoló, a hajított fabűtor, a kőolaj finomító gyárak betegsegélyző adappal bírnak, mely a munkást ingyen gyógykezeléssel, ingyen gyógyszerrel látja el és betegsége tartamára a bérenek felét fizeti. Csupán a két első helyen nevezett gyárban járulnak a munkások is az alaphoz és pedig az elsőben a munkabérek 3% ával, a második helyen nevezett gyárban 2% -val, holott a többi gyárak a kilépés esetében ismétlődött kellemetlenségek elkerülése végett a munkások járulékaikról teljesen lemondottak, oda csak a bírságpénzeket fordítják és az alapot saját évi nyeresényekkel dotálják. A torpedó gyár különben még takarékpénztárt is rendezett be, mely számára az önként hozzájáruló munkásoktól osztályonként heti 20—40 és 8) krtnyi járulékat vonatik le. A betevők a vállalatot prámiumot nyernekek és pedig a belépésnél 10 firtot, a későbbi években évenkint osztályok szerint 2 és 3 firtot. Ezen betevők csak előforduló nagy szükség vagy kilépés esetében fizetnek ki és emellegva ezen intézmény a temetkezési alap hiányát pótolja.

A forgalmi akadályok.

A forgalmi akadályok, melyek a közelmúlt napokban a magyar kir. állami

vasutak erélyes intézkedései folytán némileg megszüntek, ismét mindinkább előtérbe lépnek. — Az akadályok megújulását a nagy mennyiségben érkező áruk mellett a hajók hiánya is okozza. — A rakodó helyek, melyek a rendes körülmények között a kereskedelmi igényeket teljesen kielégítik, ez idő szerint elégtelennek bizonyulnak. — A m. kir. állami vasutak fumei forgalmi felügyelősége mint eddig úgy, ez alkalommal is a legdicsőre méltóbb tevékenységet fejtik ki arra nézve, hogy a forgalmi akadályok által a kiviteli üzlet jelentékenyebb károkat ne szenvedjen.

A városatyák ülésterméből

(Közgyűlés vita nélkül.)

Siri esőnd, s a karzatnak üressége jellemzi az ülést, melyen az új választások után először kerülnek a napirendre, letárgyalásra váró ügyek.

Ez miatt a város atyái ünnepélyes komolysággal haladnak a municipium terén át, szinte föltűnést keltséggel igyekeznek Walluschig is a város háza felé. Gonosz nyelvek mondják, hogy vagy hazafias buzdulatában, vagy szórakozottságában megfeledkezett arról, hogy nincs jussa már reménydörögni a pazurkező városi tanács javaslatára.

A gyűlésteremben uralkodó esőnd szinte megdöbbentő; még a legloyalisabb városatyát is zavarba hozza a gondolat, hogy nagyon is lehat arczáról a „mamelak“. A régi ülések háborus izgalmi között sem tűnt föl senkinek, de most?

A kinek a „Vormanja“ terjedelmes az csak még szemében. Erejtőzik ennek széles báta mögé s ezzel punktum. De mi tevők legyenek azok, kiket a karcu filigrán testalkatu tanácsbeliek teljesen fedetlenül hagynak?

Egy kis vigaszt meritenek ugyan abból, hogy a karzatot egy-két konvencionális alakon kívül még a jó öreg Branchetta sincs jelen, de csakhamar szorongatott helyzetbe jutnak, midőn látják, hogy még a barczias Dr. Giacich valamint az örökké oppánáló Adamich is szó nélkül bocsátanak át minden javaslatot.

A kit ez a szokatlan esőnd nem hoz zavarba, az Segnan bácsi a drenovai jó öreg bró, ki elég leleményes fölhasználja a esőndet egy kis szunditásra! Miért ne tehetném? mormogja magában — hisz böcsületből ül a zöld asztal előtt s nem fizetésért.

A jó példa nem marad követés nélkül. Mint a nyavalyás betegség oly gyorsan terjed szét a Segnan bácsi szeméről a jótékony álom, s Ciotta polgármester csak akkor vette észre a veszedelemes szituációt midőn a tanácsnak egyik indítványát elfogadásra ajánlotta. Még a fürgébb természetűek is mozdulatlanul bóbiskoltak. Egy erős esengő-tétre esőndes-hajigajásról feltek a jó városatyák, jólél annak hogy „elfogadtattik“.

Még Ciotta elnököt is meglepte ez a pompás új állapot, a milyentről rövid idő előtt még tán álmodni sem mert volna; uristen meddig tart majd? — A „morettik“ azt mondják, nem sokáig, míg az öreg Malo Murzale elégedett mosolya azt látszik mondani — örökké!

Videremo!

Spectator.

Külföldi hírek.

Kinevezés. Zemplén János rendezőszót a fumei m. kir. táviró hivatalnál a fumei magyar kir. postahivatalhoz ellenőrré nevezetett ki.

Gróf Zichy Ágost kormányzónk a múlt péntek neh. ny napi tartózkodásra Budapestre utazott.

Kereskedelmi összeköttetések Braziliával. Rombauer Tivadar tengerész kapitány hazánkba, s az Adriatársut

tisztviselőtük az neiroba f Bauer Tivadar idők, előtt egy üzleti öss

Gróf ispánja, csának elban időz

Hajós m. kir. t. tal keresk hosszujárnyá. Ják tengeresze gerészet

Egyhá a fumei igazgatójánonokká

Széke hérvári p lós hazati lott borki mult nap Adám polcsak ez a kesf-hérv meglehang tich Mikl vében, kil megtsiztel Havranek ján emléke hazafias é mely igaz magyarok setletnek Dr. Gellert szép levél

A m. palota. A palotásági palota építidőjárás d re. A di budapesti Bi fl J. m latt Burg az első e mely a f díszére fo díz teljese

Halál kötéptítés csapás ért rúc sz. váro 79 tával.

Egy c Az „Edvig“ hajó New lőtt e hó sérétek d néig égett súlyedt. csésen me el az égőh a részlete

Jó gyé készítőse idén is gy tékony int fájára. U nevei, va ennek hova nyilváno

A cs. tája. A cs tengerész rint, a jo ban levő a követke f. kó 21-e Janeiroba ke körü) poreba ug, kó 1888 részére B megérke

folytán né-
linkább elő-
kerkező árak
ozza. — A
ndes körül-
mi igényei-
idő szerint
A m. kir.
mi felügye-
lommal is a
ységet fejti
akadályok
enyebb ká'

tisztviselője, mint annak idején említet-
tük az Adriatársulat részéről, Rio-Ja-
neiroba főügynökké neveztetett ki. Rom-
bauer Tivadar ez idő szerint Budapesten
időzik, hogy Délamerikába költözése
előtt egyes nagyobb kiviteli czégekkel
üzleti összeköttetésbe lépjen.

Gróf Szápáry István Pestmegye fő-
ispánja az Adriatársulat igazgatótaná-
csának elnöke e hét folyamán váro unk-
ban időzött.

Hajóosztályi kinevezések. A fiumei
m. kir. tengerészeti hatóság *Hanzal Ant*
kereskedelmi tengerészeti hadnagyot
hosszújárati kereskedelmi hajókapitány-
nyá. *Jakobovich Antal* és *Sablich Máttyás*
tengerészeket pedig kereskedelmi ten-
gerészeti hadnagyokká nevezte ki.

Egyházi előléptetés. Slammik Lajos
a fiumei horvát ajkú főgimnázium volt
igazgatója, zeng egyházmegyei cz. kan-
onokká nevezetett ki.

Székesfehérvár-Fiume. A székesfe-
hérvári polgároknak Dr. Gellertich Mik-
lós hazafias közjegyzőnk részére föl-jún-
lott borküldemények egy része a közel-
múlt napokban érkezett meg Zaccaria
Ádám polgártárunk nevére. — Ugyan-
csak ez alkalomból Havranek József szé-
kesfehérvári polgármester kir. tanácsos
meleghangú levelet intézett Dr. Gellertich
Miklóshoz mindazon polgárok ne-
vében, kik ajándékaikkal Dr. Gellertichet
megtisztelték. A szép tartalmu levélben
Havranek polgármester a lelkesedés hang-
ján emlékezik meg Dr. Gellertich Miklós
hazafias érdemeiről, és haszaszeretéről,
mely igazolja, hogy Fiume polgárai a
magyarok iránt mily ragaszkodással vi-
seltenek — a levélre mint értesülünk
Dr. Gellertich Miklós, egy magyar nyelvű
szép levéllel válaszolt.

A m. kir. pénzügyi igazgatósági
palota. A fiumei m. kir. pénzügyi igaz-
gatósági régi épület helyére tervezett új
palota építési munkálatai a kedvezőtlen
időjárás dacára serényen haladnak elő-
re. A díszes épület Hubert és Mory
budapesti jeles műépítészek terve szerint
Biff J. mérnök hazánkfia felügyelete al-
latt Burger J. vállalatban épül, s má-
r az első emeletig elkészült. Az épület,
mely a fiumei Corsonak mindenestre
díszére fog válni, a jövő év derekára
fog teljesen elkészülni.

Halálozás. Huszár József fiumei ki-
kötőépítészeti mérnököt súlyos családi
csapás érte édes anyjának Huszár Im-
réné sz. Herikovits aszonynak vas-
vartott 79 év s korában történt elhunyt-
ával.

Egy osztrák-magyar hajó egése.
Az „Edvige“ nevű osztrák-magyar bark-
hajó Newyorkból jövet Buenos-Ayres-
re a 10. és 11. között, a mentési ki-
sérletek dacára, a hajó a tengervízszí-
nég égett el, minnek következtében el-
süllyedt. — A hajószemélyzet szeren-
csésen még ideje korán menekülhetett
el az égőhajóról, melynek katasztrófájáról
a részletek még ez ideig hiányoznak.

Jó gyermekek öröme. Lapunk szer-
kesztője, mint más években úgy ez
idén is gyűjtőívet bocsát ki egy két jó-
tékony intézet növendékeinek karácsony-
fájára. Úgy a nemeslelkű adakozók
nevei, valamint a begyűlendő összeg, s
ennek hova fordítása lapunk hasábjain
nyilvánosan nyugtáztatni fognak.

A cs. és kir. hadi tengerészet pol-
tája. A cs. és kir. hadügyi ministerium
tengerészeti osztályának értesítése sze-
rint, a postaküldemények, az egyes ut-
ban levő hadihajók személyzete részére
a következő rendben indítatnak útnak
f. hó 21-én az „Abbatros“ részére Rio-
Janeiroba (megérkezik 1888 január 12-
ke körül) az „Aurora“ részére Singa-
poreba ugyancsak e hó 21-én, megérke-
zik 1888 január hó 20-án, a „Pasana“
részére Bombayba szintén e hó 21-én
megérkezik körülbelül január 11-én.

Hajójáratok Dalmáciába. A Sverljuga
és társa hajózási és társaság, a téli idején a-
latt a *Dalmazia* nevű csavargócsót a következő
menetrendben fogja járattatni.

Indulás Fiuméből: Minden hó 9-én 18-án,
és utolsó napján. — Megérkezés Spalatóba
a következő napon d. u. 1 órákor, indulás Spa-
latóból ugyanazon napon d. u. 5 órákor. — Megér-
kezés Raguzába minden hó 11-én 20-án, és
2-kán reggel 6 órákor, indulás ugyanazon nap d.
u. 4 órákor. — Megérkezés Metcovichba, min-
den hó 12-én 21-én, és 3-kán reggel 7 órákor,
indulás ugyanazon délelben 12 órákor, s meg-
érkezés Trapanoban d. u. 2 órákor.

Vissza Fiuméba: Indulás Trapanoból min-
den hó 12-kén, 21-kén és 3-kán d. u. 4 órákor,
megérkezés Spalatóba ugyanazon este 9 órá-
kor, indulás Spalatóból minden hó 13-kán,
22-kén és 4-kén d. e. 11 órákor; megérkezés
Fiuméba minden hó 14-én, 23-án és 5-kén —
E menetrend a f. c. december hó 9-kén lé-
pett életbe. Az áru és a személy szállításra vo-
natkozó felvilágosítások Sverljuga Máténál nyer-
hetők.

Kereskedelmi hírek.

Magy. kir. államasutak. Közölni tét-
ik, hogy a délnémet kötelekben, teljes kocsis-
rakományokban feladáshoz kerülő aszalt gyü-
mölcs- és szilvaz-küldemények szállítására né-
ve ez évi október hó 5-től fennálló kivételes
díjszabáshoz ez évi december hó 5-től való érvé-
nyével az I. számú pótlék jelent meg, mely-
nek tartalma a földszabás határozmányainak
módosítása, új németországi állomások felvére-
lése és budapesti- valamint bécsi átmeneti díjté-
telek életbe lépése. Földjárók a m. kir. ál-
lamvasutak díjszabási ügyosztályában kaphatók.

Gabona neműeknek ömlesztett állapot-
ban való szállítása a Bécs város tárházába.
A magy. kir. államasutak igazgatóságától
azon értesítést nyertük, hogy gabona neműk
ömlesztett állapotban (alá rinfusa) a gabor-
neműekre néve fennálló díjtételek alka mazá-
sa mellett Bécs városi tárházba is szállíthatók.
Ezen szállítási mód feltételei iránt a magyar
kir. államasutak valamennyi állomásán szez-
rezhető közelebbi felvilágosítás.

A betegek minél kényelmesebb módon
való szállítása tekintetéből a m. kir. államasu-
tak igazgatósága most három díszes és min-
den kényelmellett berendezett két tengelyű
nagy kocsit hozott forgalomba. E kocsik
mindenyikében, hat, egymástól függőgyökkel
elkülönített fulka van, a melyekben viszont
egy-egy bármily állásba helyezhető betegszék,
illetve ág foglalt helyet. Mindenyik kocsiban
van ezen kívül a betegek kísérői számára egy
külön fulka. E kocsikban a beteg, egy kísérő-
vel együtt hat első osztályú jegyet fizet, s ha
több kísérője van, minden további kísérő szá-
mára egy harmad osztályú jegy váltandó. Meg-
jegyezzük még, hogy a beteg kényelmére szol-
gáló vagy nélkülözhetetlen tárgyak a kocsi-
ban díjmentesen helyezhetők el s ezen kívül
is engedélyeztetik, még egy a betegnek, mint
minden egyes kísérőjének 25. kgr. podgyász
szabadsúly. E kocsik a m. kir. államasutak
bármely állomásán de legalább 24 órával a
használandó vonat elindulása előtt rendel-
endők meg.

Vasuti összeköttetés Adelaide Melb-
ourne-Sydney-Brisbane közt. A folyó év kez-
detéig az Európából New-Sud-Wales és Queens-
land gyarmatok számára postagözösökon érke-
zett levélpostaküldemények Melbourne-ban ki-
rakatván, innen Sydney-ig vasuton szállítat-
tak, s ekként körülbelül két nappal hamarabb
érkeztek rendeltetésük helyére, mint ha a hajó-
n maradtak s csak Sydney-ben rakattak volna
ki, mert a menet Melbourne-től Sydney-ig va-
suton 19 óra, míg a gőzhajónak — a melb-
ourne-i tartozkodás hozzászámításával — e me-
nethez Sydney-ig 21 1/2 napra van szüksége. Ha-
sonlóképp megfordított irányban is az Európá-
ba rendelt levélpostaküldemények csak több
nappal az illető gőzhajónak Sydney-ből történt
elindulása után lettek vasuton Melbourne-ba
tevábbitva s ott a gőzhajónak átadva. — Au-
sztrália legfontosabb részei számára is javultak
a posta-szállítási viszonyok, mióta f. é. ja-
nuár 19-án Adelaide és Melbourne között a
vasuti összeköttetés helyreállított. A Vikto-
ria, New-Sud-Wales és Queensland-ba menő és
onnan jövő postaküldemények kicserélése most
már Adelaide-ben történik. A vasuton való to-
vábbítás Adelaide-től Melbourne-ig (508 1/2
angol mfd.) 18. és Sydney-ig (1,085 1/2 mfd.) 45
órát igényel, mi a Melbourne-ba menő levelek
számára több mint egy napi, — a Sydney és
Brisbane-be rendeltetkekre néve pedig 3-4 napi
megtakarítást jelent. A Queensland-ba rendelt
postaküldemények Sydney-ből egyelőre még nem
továbbíthatók az egész vonalon Brisbane-ig va-
suton, mert két rövid vonal, névszerint Haw-
kesbury River-től Varatah-ig (74 mfd.) és Ten-
terfield-től Wallangarra-ig (11 mfd.) még nin-
sen teljesen kiépítve. E részvonalak helyreál-
lításáig a szállítás Sydney-től Newcastle-ig gőz-
hajón, Newcastle-től Terterfield-ig (381 mfd.)
vasuton, Terterfield-től Wallangarra-ig szeke-
r és Wallangarra-tól Brisbane-ig ismét va-
suton történik. A menet Sydney-től Brisbane-ig
53 órát vesz igénybe.

Vasut Beludisztában. Du Herin
lord, a ketindiai angol főkörmányzó, kö-
zelebb Beludisztán határaihoz utazik,
hogy műszaki tanácsadóval megállapít-
sa a tervezett beludisztáni vasut irá-
nyát. E vasut tisztán oly ezébből épül,
hogy északnyugoti India vasuthálózata
ellátassék fűtőszerez. Beludisztán ha-
tárvidékein ugyanis gazdag petrolem-
források vannak, a melyek anyaga csak-
is fűtési célokra alkalmas. A köszön
drága volta készletet az indiai vasutakat
arra, hogy kövessek azt a példát, a mely-
yet az orosz vasutak nyujtanak Közép-
páziában.

A svájci kereskedelmi szerződés
felmondása és az új szerződésre vonat-
kozó tárgyalások alkalmából nem lesz
érdektelen, ha a Svájcba irányuló ke-
reskedelmi forgalmunkat valamint Svájc-
nak Ausztria Magyarországra irányuló
kivitelét számokkal illusztráljuk: Ausz-
tria-Magyarország 1885-ben a svájci
kereskedelmi kimutatások szerint 60
millió forint értékű árut exportált Svájc-
ba, melynek összes bevétele 724 millió
frankot tett s így Ausztria-Magyaror-
szágra 9.5 százalék esik, ellenben Svájc-
ból Ausztria-Magyarországra csak 37.8
millió frank értékű árut exportáltak,
holott az összes kivitel 611 millió fran-
kot tett. Az osztrák-magyar kimutatá-
sok szerint Ausztria-Magyarországnak
svájci exportja nem 60 millió, hanem
78 millió frankot tesz. A 18 millió
frank többlet valószínűleg az átmenet-
be esik. A kimutatott kiviteli összegből
és zebből csak 30 százalék esik ipar
cikkekre, a többi nagyjórészt gabo-
nára és marhára, tehát olyan cikkekre
melyekre néve Svájc Ausztria Magyar-
országra van utalva. Ellenkezőleg áll a
dolog a svájci kivitel illetőleg, mely-
ből 70 százalék iparcikkekéből s csak
30 százalék nyersterményekből áll. Az
iparcikkek közt kivált pamuffonalak,
pamutárak, sajt, rövid árak, órák, gé-
pek, selyem és selyemáru szerepelnek.

Az osztrák-magyar bank állása novem-
ber 30-dikáról. Bankjegyforgalom 368,708,000
frt (— 6,204,000 frt), ezüst 145,926,000 frt
(— 33,000 frt), arany 73,916,000 forint (+ 12,000
frt), devisek 5,609,000 frt (+ 3,923,000 frt),
váltótárola — forint (— forint), lombard
kölesén 23,343,000 frt (— 692,000 forint), jelzá-
log kölesén 95,690,000 frt (— 12,000 frt), zá-
loglevél forgalom 94,490,000 frt (+ 114,000 frt).

CSARNOK.

III. Statistika. Olaszország kivándorlási mozgalma.

I.
Olaszországból kétféle kiván-
dorlás van folyamatban: végleges
és ideleges, — körülbelül egyenlő
számú irányokban. A második néme
a kivándorlásnak különösen jel-
lemzetes ez országra néve. A ki-
vándorlók első kategóriáját túlnyomóan földművesek képezik, kik
állandó letelepülés szándékával ke-
resik Amerikát. A másodikikba
a munkások tartoznak: földmün-
kások, közművesek, tégláégetők, kő-
faragók stb., kik a nagy földmün-
kálathoz, vasuti építkezések, csa-
tornaársások s más e nemű nagyobb
vállalatok szolgálatába szegődnek
tavasszal indulnak, s késő ősszel
mikor a munka szünetel, megta-
karított pénzüikkel visszatérnek. E-
zek többnyire csak az európai ál-
lamokat keresik fel: Franciaor-
szágot, Ausztria-Magyarországot,
Svájcot, Németországot stb. A ki-
vándorlók átlaga úgy az egyik,
mint a másik fajtaból évenként
80,000 személyre emelkedett.

Kivándorlási statistikát Ola-
szországban 1876 óta készítenek
rendszeresen. Még 1869-ben kez-
dett erre vonatkozó adatokat gyű-
jteni a belügyminiszterium; a mon-
dott évben e teendő a földműve-
lés és kereskedelmi miniszterium
ressortjába ment át. A közvetlen
beszerzett adatok azonban még
mindig hibásak. Az egyik főnehé-
ség abban a körülményben rejlik,
hogy a kivándorlók jó része nem
az olasz kikötőkből kel útra. Egy
más nehézség meg abból származ-
zik, hogy az időleges kivándorlás
gyakran átváltozik véglegessé: pl.
akadnak sokan, kik munkát men-
nek keresni Marseillebe, azzal a
szándékkal, hogy mielőbb vissza-
térnek: foglalkozásra nem találva,
elszánják magukat a végképi ki-
vándorlásra. E kétféle kivándorlást
szabatosan elkülöníteni annyival is
nehézebb, amennyiben mindinkább
szaporodnak azok a fölötté érde-
kes és rendkívüli élelmességre
válló esetek, melyekben a kiván-
dorló egyszerre két földrész ál-
landó lakosává válik. Sokan vannak
ugyanis a délolaszországi kivándor-
lók között, kik az argentinai köz-
társaságban megtelepedvén, ott jó
módra tesznek szert, s azután ré-
gi hazájukban is birtokot szerez-
nek; s ügyesen felhasználva a két
földgömb közti klimatikus ellentét-
et, az év egyik szakában az éj-
szaki, másikban a déli földgömbön
gazdálkodnak, — az uti költséget
s fáradságot a kettős nyereség bő-
ven kárpótolván. (Kiemeli e tényt
De Amezaga: „Viaggio di Circum-
navigazione della Regia Corvett,
Caraiuolo 1881—84; Roma 1886,
III. k.)

Mócs Zsigmond

felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos.

Battara P. könyvnyomdája, Fiume

K. k. patentirte hygienische Präparate
zur rationellen Pflege des Mundes
Mundes und der Zähne

Med. Dr. C. M. Faber
Leibzahnarzt weil. Sr. Majestät des Kaisers
Maximilian I., Ritter der Ehrenlegion
etc. zu Wien.

Eucalyptus-Mund-Essenz

(Prämiert Paris 1878.)

Das rationelle, gehaltreichste (78%) wirk-
same Bestandtheile) anerkannteste hygie-
nische Präparat zur Pflege des Mundes,
Bekämpfung des üblen Geruches, Con-
servierung der Zähne, Schutzmittel gegen
Halsleiden jeder Art etc. Für Kinder zum
Gurgeln vor und nach dem Besuche der
Schule, als Schutzmittel gegen Diphtheritis
sehr anzuempfehlen. — Zur Desinfection
der Kranken-Zimmer unentbehrlich.
Von der kaiserlich russischen Regierung
laut Ministerial-Erlass, Med-Depart. vom
28. Jänner 1881, Zahl 681 in den kais.
Hospitälern und Heilanstalten eingeführt.
— Preis eines Flacons ö. W. fl. 1.20.

Specifiche Mundseife „Puritas“

Das allerberühmte und einzige, schon im
Jahre 1862 auf der Weltausstellung zu Lon-
don mit der Preismedaille ausgezeichnete,
weil delicateste und wirksamste Prä-
parat zur Pflege des Mundes und Con-
servierung der Zähne. — Preis einer
Dose fl. 1.—

Garantirte Puritas-Zahnbürsten

aus gepresstem Bux und chemisch ent-
fetteten Borsten. 1 Stück ö. W. fl. — 50.
Dépôts in
Haupt-Versandt-Depôt:
WIEN I. Bezirk, Bauernmarkt Nr. 3.

